

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

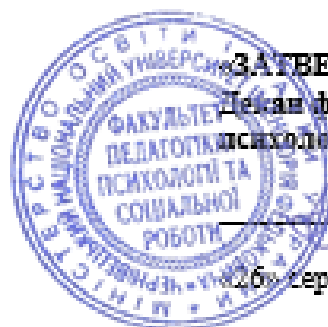
(повне найменування закладу вищої освіти)

Факультет педагогіки, психології та соціальної роботи

(назва факультету)

Кафедра педагогіки та методики початкової освіти

(назва кафедри, що забезпечує викладання)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету педагогіки,
психології та соціальної роботи

Інна ПРОКОП

«26» серпня 2026 року

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ МОВНО-ЛІТЕРАТУРНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ

(УКРАЇНСЬКА МОВА)

(назва навчальної дисципліни)

обов'язкова

(вказати обов'язкова/необов'язкова)

Освітньо-професійна програма «Початкова освіта»

(назва програми)

Спеціальність 013 Початкова освіта

(вказати: код, назва)

Галузь знань 01 Освіта

(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

(вказати: перший (бакалаврський), другий (магістерський), третій (освітньо-науковий))

Факультет педагогіки, психології та соціальної роботи

(назва факультету/ навчально-наукового інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньою програмою)

Мова навчання українська

(вказати: на якій мові читається дисципліна)

Чернівці 2026 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Методика навчання мовно-літературної освітньої галузі (українська мова)» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Початкова освіта»

Розробники:

Романюк Світлана Захарівна – завідувач кафедри педагогіки та методики початкової освіти, доктор педагогічних наук, професор

(П.І.Б. авторів, посада, науковий ступінь, вчене звання)

Викладач (я), що забезпечує читання даної навчальної дисципліни:

Романюк Світлана Захарівна – завідувач кафедри педагогіки та методики початкової освіти, доктор педагогічних наук, професор

(П.І.Б. викладача (я), посада, науковий ступінь, вчене звання)

Погоджено з гарантом ОП Інна ПРОКОП

Затверджено на засіданні кафедри педагогіки та методики початкової освіти
Протокол № 1 від «26» серпня 2026 року

Завідувач кафедри Світлана РОМАНЮК

Схвалено методичною радою факультету педагогіки, психології та соціальної роботи

Протокол № 1 від «26» серпня 2026 року

Голова методичної ради Тетяна КОЛТУНОВИЧ

Мета навчальної дисципліни: формування професійно-педагогічної компетенції майбутнього вчителя початкових класів, зокрема, озброєння студентів сучасними теоретичними і практичними надбаннями методики навчання української мови молодших школярів, вироблення умінь і навичок, необхідних для вирішення актуальних проблем мовної освіти учнів початкової школи відповідно до державних і європейських стандартів на основі компетентнісного підходу з використанням інноваційних педагогічних технологій та комп'ютерної техніки; сприяння розвитку професійної самостійності студентів, залучення їх до науково-дослідницької діяльності.

Завдання вивчення навчальної дисципліни.

Пререквізити. Ефективність засвоєння змісту дисципліни «Методика навчання мовно-літературної освітньої галузі (української мови)» значно підвищиться, якщо студент попередньо опанував матеріалом таких дисциплін, як: «Українська мова (за професійним спрямуванням)», «Сучасна українська мова з практикумом», «Дидактика», «Психологія загальна та вікова», «Загальні основи педагогіки та історія її розвитку».

Результати навчання:

Результатом вивчення дисципліни має бути сформованість наступних компетентностей

Загальні компетентності:

ЗК-4. Здатність працювати в команді.

ЗК-5. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми

ЗК-6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-8. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Спеціальні (фахові) компетентності

СК-1. Здатність спілкуватися державною та іноземною мовами (усною та писемною формами), демонструвати навички нормативного літературного мовлення в різних сферах особистої й професійно-педагогічної комунікації.

СК-2. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, використовувати відкриті ресурси, інформаційно-комунікаційні та цифрові технології, оперувати ними в професійній діяльності.

СК-3.1. Мовно-літературна компетентність. Здатність до застосування професійно профільованих лінгвістичних і літературознавчих знань, умінь та навичок, що становлять теоретичну основу мовно-літературної освітньої галузі та її окремих змістових ліній.

СК-4. Здатність управляти власними емоційними станами, налагоджувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу, формувати мотивацію здобувачів початкової освіти до навчання та організовувати їхню пізнавальну діяльність.

СК-5. Здатність до проєктування осередків навчання, виховання й розвитку здобувачів початкової освіти.

СК-6. Здатність до організації освітнього процесу в початковій школі з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, розвитку в них критичного мислення та формування ціннісних орієнтацій.

СК-7. Здатність до моделювання змісту відповідно до очікуваних результатів навчання, добору оптимальних форм, методів, технологій та засобів формування ключових і предметних компетентностей молодших школярів у процесі вивчення освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної,

математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.

СК-9. Здатність до різних видів оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти на засадах компетентнісного підходу.

Програмні результати:

ПР-01. Організовувати монологічну, діалогічну та полілогічну форми спілкування з молодшими школярами, іншими учасниками освітнього процесу, представниками громади, поважаючи права людини та суспільні цінності; формувати судження, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.

ПР-04. Спілкуватися із професійних питань засобами державної та іноземної мов в усній та письмовій формах, застосовувати в освітньому процесі прийоми збагачення усного й писемного мовлення молодших школярів.

ПР-06. Інтегрувати та використовувати академічні предметні знання як основу змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти (мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної) та трансформувати їх у різні форми.

ПР-07. Планувати й здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, забезпечувати розвиток пізнавальної діяльності учнів, формувати в них мотивацію до навчання.

ПР-09. Планувати та організовувати освітній процес у початковій школі, позаурочні й позашкільні заняття та заходи, використовуючи різні організаційні форми навчання та типи занять, із дотриманням принципу науковості та вимог нормативних документів початкової школи.

ПР-10. Використовувати в освітній практиці різні прийоми формуального, поточного і підсумкового оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти, прийоми диференційованого оцінювання дітей з особливими освітніми потребами.

ПР-12. Застосовувати методи та прийоми навчання, інновації, міжпредметні зв'язки та інтегрувати зміст різних освітніх галузей в стандартних і нестандартних ситуаціях професійної діяльності в початковій школі, оцінювати результативність їх застосування.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- Положення Державного стандарту початкової освіти («Мовно-літературна галузь»), вимоги до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти з «Мовно-літературної освітньої галузі» (українська мова);
- зміст Типової освітньої програми початкової освіти («Мовно-літературна освітня галузь» (українська мова)), укладеної під керівництвом Савченко О.Я.; програми навчання української мови (3-4 класи); укладеної під керівництвом Шиян Р.Б. та Типової освітньої програми для закладів загальної середньої освіти («Мовно-літературна освітня галузь» (українська мова));
- структуру курсу, завдання кожного розділу, наукові основи методики української мови, її зв'язки з іншими науками;
- структуру підручників та дидактичний інструментарій для початкової школи;
- форми організації освітнього процесу з української мови у початковій школі;

- ефективні методи, прийоми, принципи розкриття суті мовних та мовленнєвих явищ;
- інноваційні педагогічні та інформаційно-комунікаційні технології навчання української мови у початковій школі;
- зміст, структуру і методику уроків української мови різних типів та сучасні вимоги до їх проведення;
- норми оцінювання навчальних досягнень молодших школярів.

Вміти:

- визначати навчальну, виховну, розвивальну мету уроків та позаурочних занять з української мови, оптимально досягати її у процесі навчання;
- моделювати уроки української мови та проводити їх на основі сучасних інноваційних педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій, здійснювати аналіз та самоаналіз проведених занять;
- створювати власне навчально-методичне забезпечення курсу методики навчання української мови з метою підвищення комунікативної компетентності молодших школярів;
- аналізувати основний зміст навчання і методичний апарат до нього, закладений у підручниках («Буквар», «Українська мова») та навчальних посібниках (комплектах) для початкових класів, оцінювати їхнє змістово-технологічне наповнення відповідно до дидактичних вимог, застосовувати прийоми розкриття мовних понять;
- оцінювати результати діяльності молодших школярів відповідно до сучасних критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів початкових класів;

Опис змісту робочої програми навчальної дисципліни **Загальна інформація**

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	2	3, 4	6	180	60	30	30	-	60		Іспит
Заочна	2	3, 4	6	180	24	-	-	-	156		Іспит

Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	сем	інд	с.р.		л	п	сем	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. Лінгводидактичні основи навчання української мови у початковій школі. Методика навчання грамоти.											
Тема 1. Методика навчання української мови як наука і фахова дисципліна.	6	2	-	2	-	2	7	1	-	-	-	6
Тема 2. Методика навчання грамоти в умовах реалізації Концепції «Нова українська школа»	6	2	-	2	-	2	7	1	-	-	-	6
Тема 3. Методи навчання грамоти	6	2	-	2	-	2	8	-	-	-	-	8
Тема 4. Добуквений період навчання грамоти.	8	2	2	2	-	2	9	1	-	-	-	8
Тема 5. Буквений період навчання грамоти.	9	2	2	1	-	4	10	1	-	-	-	9
Тема 6. Методика навчання письма першокласників.	5	2	2	1	-	-	8	-	-	-	-	8
Тема 7. Післябуквений період навчання грамоти.	6	2	2	-	-	2	6	1	-	-	-	8
Разом за ЗМ 1	46	14	8	10	-	14	55	5	-	-	-	53
Змістовий модуль 2. Методика вивчення елементів мовної теорії												
Тема 8. Теоретико-методичні засади методики навчання молодших школярів української мови згідно Державного стандарту початкової освіти	6	2	-	2	-	2	5	1	-	-	-	4
Тема 9. Особливості уроку української мови в початковій школі	6	2	-	2	-	2	7	1	-	-	-	6
Тема 10. Методика формування в учнів початкових класів уявлень про мову і	10	4	2	-		4	10	2	-	-	-	8

[illegible]

Тема 18. Наукові основи методики розвитку мовлення молодших школярів в контексті реалізації положень Державного стандарту початкової освіти.	8	2	-	2	-	4	4	-	-	-	-	4
Тема 19. Рівні роботи з розвитку мовлення у початковій школі.	10	4		2	-	4	10	2	-	-	-	8
Тема 20. Реалізація ротаційних моделей «Щоденні 5» на уроках української мови в умовах інтегрованого навчання.	1	-	1	-	-	-	2	-	-	-	-	2
Тема 21. Розвиток діалогічного та монологічного мовлення молодших школярів	9	2	1	2	-	4	9	-	-	-	-	9
Тема 22. Робота над переказами в системі розвитку зв'язного мовлення учнів	10	4	2	2	-	2	9	1	-	-	-	8
Тема 23. Методика роботи над учнівськими творами в початковій школі	10	4	2	2	-	2	9	1	-	-	-	8
Разом за ЗМЗ	48	16	6	10	-	16		4				39
Іспит												
Усього годин	180	60	30	30	-	60	180	24				156

Тематика лекційних занять з переліком питань

№ п/п	Назва теми з основними питаннями
1	Тема 1. Методика навчання української мови як наука і фахова дисципліна. Методика навчання української мови як наука. Наукові основи (принципи, методи, прийоми, засоби), джерела методики навчання української мови, зв'язок її з іншими науками. Українська мова як навчальний предмет в початкових класах.
2	Тема 2. Методика навчання грамоти в умовах реалізації Концепції «Нова українська школа» Інтегративний підхід до навчання грамоти. Педагогічні вимоги до організації навчання грамоти. Побудова процесу навчання грамоти за визначеними основними змістовими лініями Державного стандарту загальної початкової освіти. Принципи побудови підручників з навчання грамоти. Лінгвістичні та психолого-педагогічні засади методики навчання грамоти.
3	Тема 3. Методи навчання грамоти Загальний огляд методів навчання грамоти. Характеристика сучасного звукового аналітико-синтетичного методу навчання грамоти. Сучасні методи навчання

	грамоти
4	Тема 4. Добуквений період навчання грамоти. Особливості та основні завдання добуквеного періоду. Методика формування в учнів мовних умінь та уявлень. Зміст, структура, методика уроків у добуквений період
5	Тема 5. Буквений період навчання грамоти. Значення і завдання буквеного періоду та його етапи. Методика формування початкових умінь і навичок читання. Робота з дитячою книгою. Методика опрацювання матеріалу на сторінках та тематичних розгортках Букваря. Зміст та структура уроку у буквений період.
6	Тема 6. Методика навчання письма першокласників. Психолого-педагогічні вимоги до методики навчання письма. Характеристика методів та способів навчання письма. Види вправ з письма. Особливості формування графічної навички письма у ліворуких дітей.
7	Тема 7. Післябуквений період навчання грамоти. Значення післябуквеного періоду навчання грамоти. Особливості уроку даного періоду. Особливості використання додаткових текстів для читання та методика роботи над ними. Свято «Прощання з Букварем». Методика підготовки і проведення свята.
8	Тема 8. Теоретико-методичні засади методики навчання молодших школярів української мови згідно Державного стандарту початкової освіти Наукові засади методики навчання молодших школярів української мови (лінгвістичні, психолого-педагогічні). Значення і завдання початкового курсу української мови відповідно до положень Державного стандарту початкової загальної освіти. Методи, прийоми та засоби навчання української мови у початкових класах.
9	Тема 9. Особливості уроку української мови в початковій школі Основні вимоги до уроку української мови в контексті положень Державного стандарту початкової загальної освіти. Типологія і структура уроків української мови. Нестандартні уроки української мови. Мовний режим у школі. Оцінювання навчальних досягнень учнів з української мови.
10	Тема 10. Методика формування в учнів початкових класів уявлень про мову і мовлення, текст. Практичне ознайомлення молодших школярів з поняттями мова і мовлення, їх характерними ознаками. Формування уявлень про текст. Ознайомлення молодших школярів із типами текстів (розповідь, опис, есе). Методика формування в учнів елементарних уявлень про стилі українського мовлення.
11	Тема 11. Методика вивчення елементів синтаксису і пунктуації. Формування початкових уявлень про речення. Методика розкриття понять «основа речення», головні і другорядні члени речення. Методика роботи над засвоєнням синтаксичного зв'язку між членами речення. Робота над словосполученням. Види вправ зі словосполучення. Методика ознайомлення молодших школярів із пунктуацією. Види вправ із синтаксису і пунктуації.
12	Тема 12. Методика вивчення елементів лексикології Наукові основи методики роботи над вивченням лексики в початковій школі. Методика роботи над прямим та переносним значенням слів. Система роботи над синонімами, антонімами, омонімами та багатозначними словами. Робота з фразеологічними одиницями. Види вправ з лексики, методика їх проведення.
13	Тема 13. Методика вивчення морфемної будови слова. Значення вивчення теми «Будова слова» у початкових класах. Система вивчення морфемної будови слова. Зміст і методика роботи на кожному з етапів системи. Ознайомлення з роллю морфем у вираженні лексичного, граматичного значень

	слова. Пропедевтичне вивчення елементів словотвору. Морфемний розбір слів (повний і частковий). Запобігання типовим учнівським помилкам у морфемному аналізі слів.
14	Тема 14. Методика вивчення частин мови (основних та допоміжних). Лінгвістичні засади методики вивчення частин мови. Значення і завдання вивчення морфологічного матеріалу в початкових класах. Система опрацювання основних частин мови (іменника, прикметника, дієслова). Методика вивчення займенника, прислівника числівника. Методика ознайомлення зі службовими словами. Види вправ. Морфологічний розбір, методика проведення повного і часткового морфологічного розбору (усного і письмового).
15	Тема 15. Методика вивчення основ фонетики і графіки Роль і завдання вивчення елементів фонетики у зв'язку з орфоепією та графікою. Зміст і послідовність навчання фонетики та графіки в початковій школі. Методи і прийоми роботи, види вправ з фонетики. Методика ознайомлення учнів з алфавітом, прийоми вивчення алфавіту напам'ять. Структура і методика уроку на вивчення фонетичного матеріалу.
16	Тема 16. Методика навчання орфографії Навчання орфографії – одне з головних завдань початкової школи. Принципи української орфографії. Залежність методики пояснення від лінгвістичної природи написань. Формування орфографічних дій і навичок. Уявлення про орфограму. Методи і прийоми навчання орфографії. Методика вивчення окремих тем з орфографії. Види орфографічних вправ. Зміст, структура уроку написання диктанту.
17	Тема 17. Позакласна навчально-пізнавальна діяльність з української мови. Роль і місце позакласної роботи в системі навчання української мови. Принципи позакласної роботи. Форми і зміст позакласної роботи.
18	Тема 18. Наукові основи методики розвитку мовлення молодших школярів в контексті реалізації положень Державного стандарту початкової освіти. Поняття про мовлення. Періоди мовленнєвого розвитку людини. Фактори розвитку мовлення. Види мовлення. Зовнішнє і внутрішнє мовлення. Стили мовлення і методика їх формування. Культура мовлення і методика її формування. Поняття про мовний етикет
19	Тема 19. Рівні роботи з розвитку мовлення у початковій школі. Робота з розвитку мовлення учнів на вимовному рівні. Лексичний рівень роботи з розвитку мовлення. Методика роботи над словосполученням і реченням. Робота з розвитку мовлення на текстовому рівні.
20	Тема 20. Реалізація ротаційних моделей «Щоденні 5» на уроках української мови в умовах інтегрованого навчання. Види діяльності: «Читання себе»; «Письмо для себе», «Читання для когось», «Робота зі словами», «Слухання»
21	Тема 21. Розвиток діалогічного та монологічного мовлення молодших школярів Мовленнєва діяльність як основа розвитку особистості. Програмні вимоги до формування в учнів початкових класів діалогічного мовлення. Методика навчання діалогічного мовлення на уроці української мови. Критерії оцінювання рівня сформованості діалогічного мовлення в учнів початкових класів.
22	Тема 22. Робота над переказами в системі розвитку зв'язного мовлення учнів Значення і завдання переказів, вимоги до усних і письмових переказів. Класифікація переказів. Методика проведення детального, вибіркового, стислого переказів. Специфіка творчих переказів. Шляхи підвищення самостійності і творчої активності учнів у роботі над переказами текстів різних типів. Критерії і норми оцінювання учнівських переказів.

23	Тема 23. Методика роботи над учнівськими творами в початковій школі Місце творів у системі розвитку мовлення молодших школярів. Класифікація творів за різними основами. Методика роботи над побудовою твору та підготовка учнів до його написання. Мовленнєві помилки учнів. Методика роботи над виправленням помилок.
----	---

Тематика семінарських занять з переліком питань

№ з/п	Назва теми
	Змістовий модуль І. ЛІНГВОДИДАКТИЧНІ ОСНОВИ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ. МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ГРАМОТИ.
1	Тема 1. Методика навчання української мови як педагогічна наука і навчальна дисципліна Предмет, мета і завдання методики навчання української мови. Сучасні підходи до навчання української мови молодших школярів. Методи та етапи дослідження в методиці української мови.
2	Тема 2. Методика навчання грамоти в умовах реалізації Концепції «Нова українська школа» Навчання грамоти одне з головних завдань початкової школи. Педагогічні вимоги до організації навчання грамоти. Особливості побудови шкільної програми з навчання грамоти, відповідно до вимог Державного стандарту початкової освіти. Психолого-педагогічні та лінгвістичні основи методики навчання грамоти. Психофізіологічна характеристика процесів читання і письма як видів мовленнєвої діяльності.
3	Тема 3. Методи навчання грамоти Методи навчання грамоти, їх класифікація. Звуковий аналітико-синтетичний метод навчання грамоти, розроблений К.Д.Ушинським. Особливості сучасного звукового аналітико-синтетичного методу навчання грамоти. Прийоми звукового аналізу та синтезу.
4.	Тема 4. Добуквений період навчання грамоти. Особливості та основні завдання добуквеного періоду. Методика формування в учнів мовних умінь та уявлень. Зміст, структура, методика уроків у добуквений період
5	Тема 5. Буквений період навчання грамоти Завдання та особливості буквеного періоду навчання грамоти. Методика навчання аудіювання та говоріння. Компетентнісний підхід у навчанні грамоти першокласників: формування мовленнєвої, мовної, соціокультурної та діяльнісної компетентностей у буквений період навчання грамоти. Структура уроків читання у буквений період.
6	Тема 6. Методика навчання письма першокласників Теоретичні закономірності розвитку письма. Методи, прийоми та засоби правильного рукописного письма. Характеристика способів навчання письма, Особливості формування графічної навички письма у ліворуких першокласників.
	Змістовий модуль ІІ. МЕТОДИКА ВИВЧЕННЯ ЕЛЕМЕНТІВ МОВНОЇ ТЕОРІЇ (фонетики, лексики, граматики, правопису, орфографії).
7	Тема 1. Теоретико-методичні засади методики навчання молодших школярів української мови згідно Державного стандарту початкової освіти Методологічні та лінгвістичні основи методики навчання української мови. Класифікація методів навчання української мови в початкових класах. Компетентнісний підхід до навчання української мови. Реалізація у програмі основних змістових ліній Державного стандарту загальної початкової освіти.
8	Тема 9. Особливості уроку української мови в початковій школі

	Мета та зміст уроку: організація навчальної діяльності молодших школярів. Реалізація технологічного підходу на уроках української мови. Технологія інтегрованого уроку мовно-літературної освітньої галузі. Місце ранкового кола у структурі уроку та особливості його проведення. Планування уроків та підготовка до них. Аналіз підручників «Українська мова» для початкової школи.
9	Тема 8. Методика вивчення основ фонетики і графіки Значення і завдання вивчення фонетико-графічного матеріалу. Методика ознайомлення з голосними та приголосними звуками. Правила літературної вимови мовних звуків. Звуковий і звуко-буквений аналізи, методика їх проведення. Труднощі у засвоєнні елементів фонетики і графіки.
10	Тема 9. Методика навчання орфографії Умови формування в учнів орфографічної грамотності. Правила правопису. Робота над їхнім засвоєнням. Види правописних вправ. Методика проведення правописних вправ. Формування орфографічних дій і навичок молодших школярів. Робота з орфографічним словником. Методика вивчення окремих тем з орфографії.
11	Тема 10. Позакласна робота з української мови Завдання і принципи позакласної роботи. Форми і види позакласної роботи. Гурткова робота. Принципи організації позакласної роботи з української мови.
	Змістовий модуль III. МЕТОДИКА РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ
12	Тема 1. Наукові основи методики розвитку мовлення молодших школярів в контексті реалізації положень Державного стандарту початкової освіти. Поняття про мовлення. Періоди мовленнєвого розвитку людини. Фактори розвитку мовлення. Види мовлення. Зовнішнє і внутрішнє мовлення. Стилї мовлення і методика їх формування. Культура мовлення і методика її формування. Поняття про мовний етикет.
13	Тема 2. Рівні роботи з розвитку мовлення у початковій школі. Робота з розвитку мовлення учнів на вимовному рівні. Лексичний рівень роботи з розвитку мовлення. Методика роботи над словосполученням і реченням. Робота з розвитку мовлення на текстовому рівні.
14	Тема 3. Робота з розвитку діалогічного мовлення молодших школярів на уроках української мови Мовленнєва діяльність як основа розвитку особистості. Програмні вимоги до формування в учнів початкових класів діалогічного мовлення. Методика навчання діалогічного мовлення на уроці української мови. Критерії оцінювання рівня сформованості діалогічного мовлення в учнів початкових класів.
15	Тема 4. Робота над переказами в системі розвитку зв'язного мовлення учнів. Значення і завдання переказів, вимоги до усних і письмових переказів. Методика проведення детального, вибіркового, стислого переказів. Методика роботи над виправленням помилок. Критерії і норми оцінювання учнівських переказів.
16	Тема 5. Методика роботи над учнівськими творами в початковій школі. Місце творів у системі розвитку мовлення. Основні етапи роботи над учнівським твором. Мовленнєві помилки учнів. Немовні помилки. Методика роботи над виправленням помилок.

Тематика практичних занять з переліком питань

№ з/п	Назва теми
	Змістовий модуль І. ЛІНГВОДИДАКТИЧНІ ОСНОВИ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ. МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ГРАМОТИ.
1.	Тема 4. Добуквений період навчання грамоти Аналіз змісту навчання добуквеного періоду навчання грамоти. Формування загальнонавчальних умінь і навичок. Розвиток мовлення молодших школярів, початкових уявлень про: слово, речення, висловлювання. Методика ознайомлення учнів з фонетичними уявленнями.
2.	Тема 5. Буквений період навчання грамоти Методика ознайомлення з новою буквою та звуками, які вона позначає на письмі. Формування початкових умінь і навичок читати прямі склади; ознайомлення з елементами фонетики, граматики, правопису. Прийоми звукового аналізу та синтезу під час вивчення приголосних.
3.	Тема 6. Методика навчання письма першокласників Прийоми навчання письма букв, їх з'єднань. Графічна будова букви, прийоми пояснення елементів друкованих і писаних букв. Особливості навчання ліворуких дітей. Зміст і побудова навчального посібника «Зошит для письма», методика роботи з ним на уроці.
4.	Тема 7. Післябуквений період навчання грамоти Методика опрацювання тестів післябуквеного періоду, удосконалення технічних, графічних, орфографічних умінь і навичок. Аналіз проектів уроків та їх фрагментів у післябуквений період. Порядок ведення учнівських зошитів і оформлення письмових робіт. Методика організації і проведення свята «Прощання з Букварем».
	Змістовий модуль ІІ. МЕТОДИКА ВИВЧЕННЯ ЕЛЕМЕНТІВ МОВНОЇ ТЕОРІЇ (фонетики, лексики, граматики, правопису, орфографії).
5.	Тема 3. Методика формування в учнів початкових класів уявлень про мову і мовлення, текст Вимоги програми щодо обсягу знань, умінь і навичок, які повинні засвоїти учні з розділу. Практичне ознайомлення з поняттям «мова» та «мовлення», «текст» їх характерними ознаками. Ознайомлення молодших школярів із типами текстів та стилями. Формування в молодших школярів умінь, необхідних для планування змісту тексту.
6.	Тема 4. Методика вивчення елементів синтаксису і пунктуації Робота над встановленням смислового та граматичного зв'язку між словами в реченні. Види синтаксичних і пунктуаційних вправ. Синтаксичні труднощі у вивченні словосполучення і речення та шляхи їх подолання. Методика синтаксичного і пунктуаційного розборів у початкових класах.
7.	Тема 5. Методика вивчення елементів лексикології Методика роботи над прямим та переносним значенням слів. Система роботи над синонімами, антонімами, омонімами та багатозначними словами. Робота з фразеологічними одиницями. Види вправ з лексики, методика їх проведення.
8.	Тема 13. Методика навчання морфемної будови слова Методика роботи над коренем, префіксом, суфіксом, закінченням (комунікативно-діяльнісний підхід). Розбір слова за будовою. Види словотворчих вправ та методика їх

	проведення. Моделювання морфемної будови слова. Проведення фрагменту уроку вивчення теми «Будова слова»
9.	Тема 14. Методика вивчення частин мови (основних та допоміжних) Система опрацювання іменних частин мови (іменника, прикметника, числівника, займенника), дієслова та прислівника у початковій школі. Морфологічний аналіз іменника, прикметника, займенника, дієслова та прислівника у 1-4 класах. Методика проведення повного та часткового морфологічного розбору (усного і письмового). Практичне ознайомлення з прийменниками та сполучниками. Труднощі вивчення морфології в початкових класах та шляхи їх подолання.
10.	Тема 8. Методика вивчення основ фонетики і графіки Зміст і послідовність навчання фонетики та графіки в початковій школі. Види вправ з фонетики. Методика ознайомлення учнів з алфавітом, прийоми вивчення алфавіту напам'ять. Структура і методика уроку на вивчення фонетичного матеріалу.
11.	Тема 16. Методика навчання орфографії Особливості формування правописних навичок молодших школярів. Основні типи орфографічних помилок учнів та методика їх опрацювання. Проведення фрагментів уроку.
Змістовий модуль III. МЕТОДИКА РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ	
12.	Тема 2. Реалізація ротаційних моделей «Щоденні 5» на уроках української мови в умовах інтегрованого навчання Компоненти «Щоденних 5». Методика організації процесу навчання з використанням ротаційних моделей «Щоденні 5». Поради вчителю у роботі з ротаційними моделями.
13.	Тема 21. Робота з розвитку діалогічного мовлення молодших школярів на уроках української мови Особливості діалогу як форми усного мовлення. Формування мовленнєвого етикету під час роботи над діалогічним висловлюванням.
14.	Тема 22. Робота над переказами в системі розвитку зв'язного мовлення учнів Методика навчання усних і письмових переказів у початковій школі. Критерії та норми оцінювання учнівських переказів.
15.	Тема 23. Методика роботи над учнівськими творами в початковій школі Учнівські твори, їх види та методика роботи над ними. Методика аналізу учнівських творів (мовні, лексико-стилістичні, синтаксично-стилістичні, логічні). Критерії та норми оцінювання учнівських творів.

Завдання для самостійної роботи студентів

	Завдання для самостійної роботи	К-сть год
	Змістовий модуль 1 Лінгводидактичні основи навчання української мови у початковій школі. методика навчання грамоти.	
1.	Тема 1. Методика навчання української мови як наука і фахова дисципліна. – укласти бібліографічну довідку статей за останні 3 роки фахових журналів з анотацією; – виписати висловлювання науковців, педагогів про мову; – опрацювати Державний стандарт початкової освіти, мовно-літературну освітню галузь Нової української школи; – оформити таблицю методів дослідження в методиці навчання української мови (презентація).	2
2.	Тема 2. Методика навчання грамоти в умовах реалізації Концепції «Нова	2

	українська школа» Навчально-методичне забезпечення курсу «Українська мова» в початковій школі. – Проаналізувати навчальну програму з української мови в контексті сучасних вимог початкової школи та вказати на зміни, які відбулися; – дослідити, як реалізується кожна змістова лінія освітньої галузі у Букварі; – проаналізувати діючі підручники/букварі, здійснити їх порівняльний аналіз (за програмою О.Савченко і Р.Шияна); – проаналізувати вправи і методичний апарат до них з метою виявлення можливості розвитку навчально-пізнавальної активності молодших школярів. Аналіз підручника «Українська мова» (зміст, методичний апарат, рубрики, ілюстративний матеріал, наявність творчих завдань тощо).	
3.	Тема 3. Методи навчання грамоти. – скласти словник термінів та понять до даної теми; – виготовити наочність: схеми-моделі складового, звукового аналізу, рухомі складові таблиці; – підібрати дидактичний матеріал для виконання аналітико-синтетичних вправ; – аналіз бібліографічного покажчика статей журналу Учитель поч. школи за останні 3 роки.	2
4.	Тема 4. Добуквений період навчання грамоти. – Змодельовати структуру уроку навчання грамоти у добуквений період з використанням методів інтерактивного навчання; – виготовити навчально-методичний комплект наочності з методики навчання грамоти (фішки, дидактичні ігри); – охарактеризувати добуквену частину Букваря.	2
5.	Тема 5. Буквений період навчання грамоти. – Розробити урок читання в період навчання грамоти (буква за вибором); – підібрати дидактичні ігри та словниково-логічні вправи до кожної літери (оформити матеріал у «Методичну скриньку»); – укомплектувати папку з наочним матеріалом на виучувану літеру (загадки, прислів'я, скороговки, чистомовки, предметні малюнки) (літера за вибором студента); – виготовити прямі та променеві складові таблиці; – законспектувати вимоги про єдині зразки каліграфічного письма; – створити альбом-посібник з письмовими буквами та їх елементами, з віршованими текстами до кожної літери (оформлення матеріалів у відповідну папку); – знати алгоритм написання всіх літер (великих і малих), вміти пояснити їх написання на занятті.	4
6.	Тема 7. Післябуквений період навчання грамоти. – Скласти інтегрований урок у післябуквений період (тема за вибором); – добрати різні види словниково-логічних вправ для збагачення словникового запасу учнів; – дібрати тексти для додаткового читання у післябуквений період; – скласти сценарій свята «Прощання з Букварем»; – розробити тематику занять з дитячою книжкою.	2
	Змістовий модуль 2 Методика вивчення елементів мовної теорії (фонетики, лексики, граматики, правопису, орфографії).	
7.	Тема 8. Теоретико-методичні засади методики навчання молодших школярів української мови згідно Державного стандарту початкової освіти – Підібрати приклади вправ методів навчання української мови для молодших	2

	школярів; – проаналізувати діючі підручники з української мови, вказавши на реалізацію вимог Державного стандарту; – скласти таблицю «Типи уроків з української мови у початкових класах та їх структура»; – на допомогу вчителю початкових класів розробити правила підготовки до уроку з української мови; – «Дидактична скринька». – Підібрати лінгвістичні казки до уроків української мови (тема і клас за власним вибором).	
8.	Тема 9. Особливості уроків української мови в початковій школі. – Укласти вимоги до сучасного уроку української мови; – розробити методичні рекомендації до інтегрованого уроку мовно-літературної освітньої галузі 1-го циклу навчання; – розробити схему аналізу уроку української мови.	2
9.	Тема 10. Методика формування в учнів початкових класів уявлень про мову і мовлення, текст. - укласти термінологічний словник до теми; - дібрати творчі завдання для розвитку зв'язного мовлення для учнів 2-4 класів; - розробити систему вправ на розвиток діалогічного та монологічного мовлення для учнів 1-4 класів.	4
10.	Тема 11. Методика вивчення елементів синтаксису і пунктуації. – дібрати систему вправ на побудову словосполучень та речень; – створити скриньку невідкритих таємниць (дібрати сталі словосполучення з переносним значенням); – виготовити дидактичний матеріал до теми «Речення».	4
11.	Тема 12. Методика вивчення лексикології. - дібрати дидактичні ігри, цікаві завдання для збагачення словникового запасу учнів; - дібрати вправи та завдання для парної роботи учнів з розділу «Лексичне значення слова»; - підготувати повідомлення про прийоми розкриття лексичного значення слів; - розробити пам'ятку «Що повинні знати учні про лексичне значення слів».	4
12.	Тема 13. Методика навчання морфемної будови слова. - законспектувати програмні вимоги щодо вивчення морфемної будови слова, - виготовити демонстраційні картки-моделі морфемних частин слова, - скласти план-конспект уроку з елементами морфемного розбору (повного та часткового).	2
13.	Тема 14. Методика вивчення частин мови (основних та допоміжних). – Укласти «Дидактичну скриньку»; – підібрати лінгвістичні казки до вивчення частин мови; – скласти фрагмент уроку для учнів 2-4 класів з кожної частини мови (по 1 уроку) – етап вивчення нового матеріалу; – скласти лінгвістичну казку про частини мови; – дібрати диференційовані завдання і вправи до вивчення основних та допоміжних частин мови; – дібрати загадки, в яких є прислівники, числівники, займенники.	4
14.	Тема 15. Навчання основ фонетики і графіки. - Труднощі у засвоєнні елементів фонетики і графіки (оформити у таблиці); - дібрати ігри зі складовими схемами та моделями слів; - скласти 2-3 вправ для учнів 3-4 класів на повторення правила позначення на	2

	письмі твердих і м'яких приголосних звуків; - розробити план-конспект уроку з використанням нетрадиційних підходів до вивчення фонетики (тема за вибором). - опрацювати критерії оцінювання навчальних досягнень учнів з української мови.	
15.	Тема 16. Методика навчання орфографії. - законспектувати загальні вимоги до оформлення письмових робіт у початковій школі; - скласти систему вправ для попередження учнівських помилок; - розробити фрагмент уроку з теми, що вивчається; - розробити різноманітні види завдань на списування для учнів 2-4 класів; - дібрати тексти навчальних та контрольних диктантів з метою формування правописних навичок; - дібрати проблемні ситуації завдання на матеріалі вивчених тем.	4
16.	Тема 17. Позакласна робота з української мови. - Описати види позакласних занять; - Розробити позакласне заняття з української мови для учнів 2-4 класів (клас на вибір).	2
	Змістовий модуль 3 Методика розвитку мовлення	
17.	Тема 18. Наукові основи методики розвитку мовлення молодших школярів в контексті реалізації положень Державного стандарту початкової освіти. - Упорядкувати вимоги до усного і писемного мовлення учнів; - опрацювати критерії оцінювання навчальних досягнень учнів з української мови.	4
18.	Тема 19. Рівні роботи з розвитку мовлення у початковій школі. - Дібрати систему вправ: • на вироблення умінь керувати роботою дихального апарату, • спеціальні вправи на вимову, • вправи для відпрацювання артикуляції голосних і приголосних звуків, • вправи з реченнями (аналітичні, синтетичні, конструктивні, за зразком); - підготувати: а) комплекс вправ та завдань щодо розвитку орфоепічних умінь учнів; б) комплекс вправ та завдань, які забезпечують роботу над інтонацією мовлення; в) комплекс вправ та завдань щодо розвитку мовлення учнів на лексичному рівні.	4
19.	Тема 20. Робота з розвитку діалогічного мовлення молодших школярів на уроках української мови. - Законспектувати програмні вимоги до формування в учнів початкових класів діалогічного мовлення; - дібрати навчальний матеріал про культуру спілкування (вірші, оповідання); - скласти 2-3 діалоги у формі речень-запитань, речень-привітань, речень-відповідей, речень-прохань; - розробити фрагмент уроку, який містить завдання та види робіт щодо формування умінь складати діалог.	4
20.	Тема 21. Робота над переказами в системі розвитку зв'язного мовлення учнів - Дібрати 2-3 тексти для переказу; - скласти план-конспект інтегрованого уроку розвитку зв'язного мовлення з написання переказу; - розкрити методику формування умінь учнів початкових класів здійснювати самоперевірку та редагування власного переказу чи твору; - підготувати конспект уроку стислого письмового переказу тексту.	2

21.	Тема 22. Методика роботи над учнівськими творами в початковій школі. - Виписати та проаналізувати програмові вимоги до усних і письмових зв'язних висловлювань; - скласти тематику творів для учнів 2-4 класів; - ознайомитись з учнівськими творами та проаналізувати їх; - скласти бібліографію статей до розділу «Твори»; - скласти пам'ятку «Як працювати над твором»; - написати твір на запропоновану тему; - підготувати конспект уроку написання твору в початковій школі.	2
	Разом	60

Методи та освітні технології навчання

У процесі вивчення навчальної дисципліни використовуються лекції, семінарські та практичні заняття, тестування, аудиторне й дистанційне онлайн-навчання з використанням систем Moodle та Google Meet, а також традиційні та інноваційні технології навчання.

Традиційні: *словесні* – розповідь, бесіда, пояснення; *наочні* – ілюстрування (таблиці, схеми, інтелект-карти), демонстрування; інструктаж; робота з навчальними посібниками, шкільними підручниками; *практичні* – розв'язування лінгвістичних задач, мовні вправи; за характером пізнавальної діяльності студентів: пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемний виклад навчального матеріалу, частково-пошукові, дослідницькі методи.

Інноваційні технології навчання: дискусія, мовне портфоліо, кейс-метод, мозковий штурм, проєкт, методи кооперативного навчання

Система контролю та оцінювання

Форми та методи контролю

Формами поточного контролю з навчальної дисципліни є: індивідуальне та фронтальне усне опитування, тестування, програвання ситуацій за складеними конспектами (фрагментами) уроків навчання грамоти, української мови у початковій школі, опрацювання додаткових джерел інформації, обговорення актуальних питань НУШ з проблем методики навчання української мови у 1-4 класах, презентація передового педагогічного досвіду вчителів-класоводів, рецензування навчально-методичних посібників, добір ігрового, навчально-методичного матеріалу для уроків української мови.

Формою підсумкового контролю успішності навчання є іспит.

До іспиту допускаються студенти, які прослухали лекційний курс, виконали практичні завдання, запропоновані види самостійної роботи, а також індивідуальні завдання, написали модульні контрольні роботи.

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти здійснюється за накопичувальною системою (ECTS) на основі результатів поточного і підсумкового контролю. Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою, де 60 балів – поточне оцінювання, 40 – балів – підсумкове оцінювання.

Поточний контроль передбачає рівень засвоєння навчального матеріалу і здійснюється під час проведення семінарських та практичних занять. Максимальна кількість балів за різні форми роботи представлена у таблиці.

Поточний контроль:

К-ть балів	Форми роботи
3	Усна відповідь на семінарському занятті
1	Добір вправ (ігрового матеріалу) з лексики, синтаксису, розвитку мовлення
5	Створення портфоліо передового педагогічного досвіду вчителя-класовода з проблем навчання української мови в початковій школі.
2	Лінгвістично-методичний аналіз підручників та наочних посібників для навчання української мови
1	Спостереження та аналіз уроків з української мови учителів-практиків
2	Самостійне укладання конспекту уроку на визначену тему, виготовлення дидактичного матеріалу до уроку
2	Опрацювання статей у фахових виданнях та інтернет джерелах (за останні 5 років), добір дидактичного інструментарію до уроків (0,5 б. до кожного уроку)/ лепбук на вивчення 1 букви (0,5 б.).
1	Доповнення на занятті
Додаткові види діяльності	
3	Пройти онлайн-курси для вчителів початкової школи на платформі EdWay, «Освіторія», «Вектор», «Урок» з дотичних тем програми курсу
5	Укласти портфоліо з методики навчання мовно-літературної освітньої галузі (українська мова) в Новій українській школі /провести 1–2 майстер-класи за темами мовно-літературної освітньої галузі /підготувати наукову роботу на актуальну лінгводидактичну, методичну тему.
5	Створення навчально-методичного комплексу до теми
3	Створення наочних посібників та інше

За активність на заняттях здобувач може отримати додатково до 20% балів від їх загальної суми.

Підсумковий контроль передбачає рівень сформованості фахових компетентностей з дисципліни і проводиться з метою оцінки результатів навчання здобувача освіти на даному курсі у формі іспиту.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі форми навчальної діяльності, поточне та підсумкове тестування рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та модульного контролю; оцінка (бали) за виконання практичних індивідуальних завдань. Підсумкова оцінка виставляється після повного вивчення навчальної дисципліни, яка виводиться як сума проміжних оцінок за змістові модулі.

Здобувачі освіти до іспиту можуть отримати бонусні бали за їх активну участь у:

- роботі конференцій з публікацією тез – 3 бали;
- виступ із доповіддю на секційному засіданні конференції – 5 балів;
- конкурсі студентських наукових робіт (призове місце 20 балів);
- участь у майстер-класі – 5 балів

Зарахування результатів навчання у неформальній/інформальній освіті, здійснюється згідно положення «Про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» та рішення кафедри. Порядок присудження додаткових балів затверджено на засіданні кафедри педагогіки та методики початкової освіти (протокол № 2 від 10 вересня 2024 р.).

Результатом підсумкового контролю з даного курсу є іспит. Екзаменаційні білети сформовані згідно робочої навчальної програми курсу, враховують сучасні вимоги до рівня підготовки студентів і складаються з банку тестових завдань – 20 позицій, 1 – теоретичного питання та 1 – практичного. Вони охоплюють зміст основних тем навчання української мови в початковій школі. За результатами підсумкового контролю студенти мають продемонструвати вміння теоретико-практичного характеру з опорою на діяльнісний підхід. За кожне правильно вирішене питання тесту студент отримує 20 балів, за теоретичне і практичне питання по 10 балів, що в сумі складатиме 40 балів.

Критеріями оцінювання підсумкової відповіді студентів є:

- достатні знання з лінгводидактики, методики навчання української мови в початковій школі;
- орієнтування в основних документах, пов'язаних із Державним стандартом початкової загальної мовної освіти, навчальних програмах, підручниках;
- навички професійного мовлення;
- повнота та логічність у розкритті питань;
- вміння практичного застосування знань.

(36-40 балів)	Студент має достатні знання з лінгводидактики, методики навчання української мови в початковій школі, орієнтується в основних документах, пов'язаних з Державним стандартом початкової загальної мовної освіти, навчальних програмах, підручниках, уміє добирати практичні завдання володіє навичками професійного мовлення, чітко та повно розкрив зміст питань білета. Може допустити не більше 4-х незначних неточностей у відповідях на питання, за кожну з яких віднімається 1 бал.
(30-35)	Студент має достатні знання теоретичного матеріалу, добре орієнтується у змісті, структурі української мови в початкових класах, володіє практичними навичками складання плану-конспекту уроку з української мови, але допускає неточності під час розкриття змісту питань білета. На зауваження, вказані екзаменатором, дає правильні відповіді. Одне питання може бути не розкрито.
(26-30)	Студент знає програмовий матеріал, виявляє уміння організовувати навчальний процес з української мови у початковій школі, орієнтується у змісті й структурі уроків, однак йому бракує практичних умінь і навичок. Правильно відповідає на більшість питань (одне питання не розкрито).
20-25 10-15	Студент орієнтується у змісті і структурі курсу, але з'ясувати детально сутність певного явища не може. Йому не вистачає умінь і навичок аналізувати навчально-виховний процес з української мови в початковій школі. Правильно відповідає на половину питань.
5-9 (незадовільно з можливістю повторного складання)	Студент має досить приблизні знання матеріалу курсу. Не володіє фаховою термінологією, у нього відсутні практичні уміння й навички. Дає відповідь на окремі питання білета (менше половини).
1-4 (незадовільно з обов'язковим повторенням вивченого курсу)	Студент не володіє знаннями, уміннями й навичками, визначеними програмою курсу, не відповідає на питання білета.

**Критерії оцінювання результатів навчання студентів
в умовах дистанційного навчання
2 курс ЗФН**

Результатом підсумкового контролю з курсу є іспит, який оцінюється в 100 балів. Розподіл балів здійснюється наступним чином:

- 1.Добірка дидактичного інструментарію для періоду навчання грамоти: по 10 загадок, прислів'їв, приказок, віршів на кожен літеру – **10 балів**;
- 2.Розробка поширеного плану-конспекту з української мови для учнів початкової школи (тему і клас добирає студент за програмою початкової школи) – **20 балів**;
- 3.Розробка уроку з розвитку зв'язного мовлення молодших школярів – **20 балів**;
- 4.Виконання тестів – **40 балів**;
- 5.Усна відповідь за програмою підсумкових питань курсу в системі Google Meet – **10 балів**

2 курс денна форма навчання

Студенти денної форми навчання за результатами теоретичного навчання можуть набрати 60 балів і 40 балів на підсумковому контролі – іспити: 30 балів за тестування - платформа Moodle і 10 балів за усну відповідь в системі Google Meet. За кожне правильне вирішення тестового завдання студент отримує 1 бал. Загальна сума балів за тести – 30.

**Розподіл балів, які отримують студенти
(екзамен)**

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)											Кількість балів	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль №1			Змістовий модуль №2					Змістовий модуль №3				
T1 –T3	T4 –T5	T6 –T7	T8 –T9	T10 –T14	T15	T16	T17	T18 –T19	T20 –T21	T22 –T23	40	100
6	6	4	4	15	3	3	2	6	4	6		

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

**Перелік питань для самоконтролю і контролю
навчальних досягнень студентів**

Питання та завдання теоретичного характеру

1. Розкрийте сутність поняття «методика навчання української мови» та визначте завдання, які стоять перед нею на сучасному етапі.
2. Обґрунтуйте зв'язок методики навчання української мови з іншими науками (лінгвістикою, лінгводидактикою, педагогікою, психологією, психолінгвістикою).
3. Назвіть методи наукового дослідження, які використовує методика викладання української мови та розкрийте їх роль в удосконаленні навчання початкового курсу української мови.
4. Назвіть основні розділи курсу «Методика навчання мовно-літературної освітньої галузі (українська мова)» та обґрунтуйте їх послідовність.
5. Розкрийте завдання української мови як навчального предмета в початковій школі та обґрунтуйте її важливість.
6. Схарактеризуйте сучасні методи та прийоми навчання мови в початкових класах.
7. Розкрийте основні принципи, які покладено в основу навчання української мови.
8. Продемонструйте реалізацію компетентнісного підходу в навчанні молодших школярів української мови.
9. Розкрийте компетентнісний потенціал Оновленого «Державного стандарту початкової загальної освіти» (мовно-літературна освітня галузь) та опишіть наскрізні уміння у контексті даної освітньої галузі.
10. Розкрийте мету та зміст мовно-літературної освітньої галузі у контексті реалізації положень Концепції «Нова українська школа»
11. Здійсніть аналіз навчально-методичного забезпечення процесу навчання грамоти першокласників.
12. Обґрунтуйте роль навчання грамоти у розвитку мовлення і мислення учнів. Наведіть приклади словникових, словниково-логічних вправ.
13. Схарактеризуйте змістові лінії, за якими будується навчальний предмет «Українська мова» в початковій школі.
14. Проаналізуйте основні завдання мовного компоненту мовно-літературної освітньої галузі (українська мова) та розкрийте особливості вивчення змістової лінії «взаємодіємо усно», враховуючи педагогічні вимоги до навчального процесу у початковій школі.
15. Визначте наукові основи методики початкового навчання української мови та актуальні проблеми удосконалення змісту і методики навчання української мови в початкових класах.
16. Назвіть і охарактеризуйте основні функції, які реалізують підручники з української мови для школи першого ступеня.
17. Проаналізуйте загальну структуру і особливості підручників з української мови для початкової школи.
18. Розкрийте психолого-педагогічні та лінгвістичні аспекти процесу навчання грамоти.
19. Розкрийте суть звукового аналітико-синтетичного методу навчання грамоти та внесок видатних педагогів у його розвиток.
20. Охарактеризуйте періоди та етапи навчання грамоти за звуковим аналітико-синтетичним методом.
21. Здійсніть історико-критичний аналіз методів навчання грамоти.
22. Розкрийте прийоми звукового аналізу та синтезу, методику проведення повного звукового та звукобуквеного аналізу в початкових класах.

23. Проаналізуйте методику роботи над реченням у період навчання грамоти та формування уміння першокласників будувати зв'язні висловлювання.
24. Визначте основні напрямки роботи з розвитку мовлення учнів у добуквений період навчання грамоти та проаналізуйте джерела збагачення словникового запасу молодших школярів на цьому етапі.
25. Розкрийте методику формування в учнів початкових уявлень про слово, речення, висловлювання.
26. Обґрунтуйте необхідність формування фонематичного слуху у першокласників в період навчання грамоти.
27. Розкрийте особливості та основні завдання добуквеного періоду навчання грамоти.
28. Проаналізуйте зміст, структуру і методику проведення уроків у добуквений період.
29. Розкрийте значення і завдання буквеного періоду навчання грамоти та його етапи.
30. Охарактеризуйте типи та структуру уроків навчання грамоти у буквений період.
31. Проаналізуйте завдання післябуквеного періоду та складіть план уроку у післябуквений період (тема за вибором).
32. Охарактеризуйте методику і психолого-педагогічні особливості процесу навчання письма, систему графічних вправ та методику їх проведення.
33. Проаналізуйте педагогічні вимоги до навчання грамоти в контексті НУШ.
34. Розкрийте основні завдання уроку письма у добуквений період навчання.
35. Охарактеризуйте основні навички письма, якими повинні оволодіти школярі протягом першого року навчання (технічні, графічні, початкові орфографічні).
36. Вкажіть на особливості навчання письма ліворукої дитини.
37. Доведіть, що необхідною умовою розвитку писемного мовлення є формування графічних навичок письма.
38. Розкрийте методику навчання учнів писати букви, склади.
39. Охарактеризуйте організаційні та гігієнічні умови навчання письма.
40. Проаналізуйте зміст і побудову сторінки букваря у буквений період навчання грамоти.
41. Продемонструйте послідовність роботи на тематичних розгортках букваря.
42. З'ясуйте особливості розвитку зв'язного мовлення шестирічок.
43. Проаналізуйте діючі букварі для початкової школи та вкажіть на їх спільні й відмінні ознаки.
44. Обґрунтуйте методичні шляхи формування у молодших школярів поняття про лексико-граматичні розряди слів – частини мови.
45. Розкрийте інноваційні підходи до проведення уроків української мови та доведіть їх доцільність у початковій школі.
46. Проаналізуйте систему роботи над іменниками у 1-4 класах. Вкажіть взаємозв'язок лексики і граматики під час вивчення іменника.
47. Охарактеризуйте систему роботи над прикметником у початкових класах і методику опрацювання граматичних категорій.
48. Охарактеризуйте систему роботи над дієсловом у початкових класах.
49. Проаналізуйте методику ознайомлення учнів із займенниками.
50. Проаналізуйте методику ознайомлення учнів з числівниками та прислівниками.
51. Види дидактичних ігор та методика їх проведення на уроках мови у початкових класах.
52. Проаналізуйте методику ознайомлення учнів з прийменником.
53. Розкрийте методику ознайомлення молодших школярів з лексикологічними поняттями.

54. Продемонструйте методику роботи над словосполученням. Види вправ на розвиток умінь виділяти словосполучення з речень.
55. Охарактеризуйте особливості вивчення основ фонетики і графіки, вкажіть на зв'язок фонетики з орфоепією.
56. Дайте характеристику критеріїв і норм оцінювання учнівських переказів та творів.
57. Охарактеризуйте методику розкриття понять «основа слова», «закінчення», «корінь», «суфікс». Визначіть види вправ, методику часткового та повного морфемного розбору.
58. Проаналізуйте систему роботи над реченням у початкових класах. Визначіть принципи класифікації речень. Розкрийте методику синтаксичного розбору.
59. Проаналізуйте види навчальних диктантів, їх педагогічну цінність і оволодіння граматичними навичками.
60. Охарактеризуйте види орфографічних вправ, їх значення у формуванні правописних навичок школярів.
61. Доведіть, що вправи як метод забезпечують глибше осмислення мовних знань. Види вправ та їх характеристика.
62. Проаналізуйте типи, структуру і методику уроків мови в початкових класах.
63. Дайте характеристику опрацювання орфографії у початкових класах та зробіть історичний аналіз становлення методики орфографії.
64. Визначіть особливості формування у молодших школярів елементарних уявлень про стилі українського мовлення. Види писемного ділового мовлення у початкових класах.
65. Розкрийте умови формування орфографічних навичок, їх види та методику проведення.
66. Охарактеризуйте роль синтаксичних вправ у системі роботи з розвитку мовлення.
67. Доведіть, що нетрадиційні уроки з української мови – важливий засіб активізації творчого мислення молодших школярів.
68. Розкрийте зміст та методику роботи над будовою слова, його значенням у розвитку мовленнєвої культури молодших школярів.
69. Розкрийте зміст та методику роботи над синонімами, омонімами, антонімами та багатозначними словами початкових класах. Види вправ з лексики та методика їх проведення.
70. Схарактеризуйте завдання, принципи, форми і види позакласної роботи з української мови в початковій школі.
71. Розкрийте значення і завдання розвитку усного мовлення. Методика розвитку діалогічного та монологічного мовлення.
72. Охарактеризуйте основні напрями роботи з розвитку усного і писемного мовлення молодших школярів.
73. Розкрийте особливості формування у молодших школярів уявлень про мову і мовлення.
74. Опишіть методику навчання діалогічного мовлення молодших школярів на уроці української мови.
75. Проаналізуйте особливості формування у молодших школярів уявлень про текст. Типи текстів та їх структура.
76. Проаналізуйте види переказів і методику їх проведення.
77. Визначте типи учнівських творів, їх тематику. Проаналізуйте методику навчання дітей писати твори.
78. Доведіть, що твір є складовою частиною системи розвитку мовлення. Розкрийте методику підготовки до написання твору.

79. Розкрийте основні шляхи подолання типових помилок молодших школярів під час написання творів.
80. Розкрийте суть словникової роботи у початкових класах, її основні напрями та прийоми семантизації.

Питання та завдання практичного характеру

1. Складіть план уроку навчання грамоти на тему: «Звуки [с], [с'], позначення їх буквою «ес»». При цьому врахуйте психологічну характеристику класу: у класі 18 учнів, у 5 наявні певні відхилення від норми (короткозорість - у 3, порушення слуху - у 2 учнів).
2. Складіть план уроку навчання грамоти на тему: «Звук [м], позначення його буквою «ем». Читання складів із вивченими літерами. Велика буква на початку речення».
3. Сплануйте фрагмент уроку вивчення нового матеріалу з теми «Правопис закінчень іменників жіночого і чоловічого роду в орудному відмінку однини» (4 клас), використовуючи аналітико-синтетичні методи.
4. Складіть план уроку навчання грамоти у 1 класі (тема за вибором).
5. Складіть план уроку колективного написання переказу тексту «У лісі» за опорними словами у 2 класі. Визначте основні структурні компоненти уроку.
6. Підготуйте фрагмент уроку пояснення нового матеріалу до теми «Відмінювання прикметників» (4 клас).
7. Розробіть фрагмент інтегрованого уроку для 1 класу на тему «Рідна матуся - берег мого дитинства». Вкажіть, які предмети та види діяльності доцільно зінтегрувати.
8. Запропонуйте систему вправ для засвоєння учнями 4 класу правопису відмінкових закінчень іменників чоловічої та жіночого роду на -а, -я в орудному відмінку.
9. Складіть план комбінованого уроку з української мови на тему: «Споріднені (спільнокореневі) слова. Корінь» для 2-го класу. Заплануйте вправи розвивального характеру.
10. Сплануйте урок з написання твору-опису за зоровою опорою та уявою «Барви осені» (4 клас). Врахувати психолого-педагогічну характеристику класу: у класі в 3-ох учнів не сформована звичка до самостійної роботи на уроці, у 2-ох учнів – близорукість.
11. Розробіть фрагмент уроку, на якому шляхом зіставлення, порівняльного аналізу ви покажете відмінність багатозначності слів від омонімів у 3 класі.
12. Продумайте систему підготовчих вправ до написання твору на тему: «Мої зимові канікули». В чому їх специфіка?
13. Складіть план уроку української мови в 4 класі на тему: «Відмінювання іменників», враховуючи при цьому психолого-педагогічну характеристику класу: у більшості учнів обмежений словниковий запас, у 3-ох учнів – дефекти мови.
14. Скласти план уроку української мови у 4-му класі на тему «Змінювання дієслів за часами і числами».
15. Запропонуйте систему вправ і завдань до уроку ознайомлення молодших школярів особовими займенниками (3 клас).
16. Сплануйте ряд вправ з метою повторення вивченого про прикметник як частину мови для учнів 3 класу.
17. Сплануйте ряд вправ з метою повторення вивченого про іменник як частину мови для учнів 3 класу.
18. Поставте правильно наголос у словах: завдання, загадка, дочка, олень, житло, чотирнадцять, нездійснений, рукопис, кілометр, гуртожиток, черговий та запропонуйте фрагмент уроку ознайомлення молодших школярів з наголосом.

19. Змодельуйте прийоми звукового аналізу та синтезу, які варто використати під час вивчення теми «Звуки [д], [д1 і позначення їх буквою «де».
20. Визначте обсяг завдань, які має вирішити вчитель під час ознайомлення з числівником у початковій школі. Які методи та прийоми необхідно застосовувати для ознайомлення молодших школярів з кількісними та порядковими числівниками? Проілюструйте свій вибір прикладами завдань.
21. Змодельуйте 4-6 словниково-логічних вправ різного типу та вкажіть теми, вивчення яких їх варто застосовувати у період навчання грамоти.
22. Сплануйте урок з української мови у 2 класі на тему: «Апостроф». Врахуйте психолого-педагогічну характеристику класу.
23. Запропонуйте систему завдань та алгоритм запитань для учнів 4 класу з метою перевірки знань про іменники жіночого роду третьої відміни.
24. Підготуйте фрагмент уроку, на якому здійснюватиметься повідомлення теми «Головні слова у реченні» (2 клас). Доберіть 2-3 вправи на закріплення нового матеріалу, обґрунтуйте їх доцільність.
25. Складіть фрагмент уроку української мови на тему: «Прислівник – незмінна частина мови» – етап вивчення нового матеріалу (4 клас), передбачивши проблемну ситуацію.

Зарахування результатів неформальної освіти

Упродовж вивчення нормативної компоненти «*Методика навчання мовно-літературної освітньої галузі (українська мова)*» студентам можуть зараховуватися результати неформальної та/або інформальної освіти відповідно до «Порядку визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича». уведеному в дію наказом ректора № 422 від 27.11.2024 р.

Здобувачі освіти можуть ініціювати зарахування результатів навчання, отриманих під час:

- ✓ проходження онлайн-курсів з методики навчання мовно-літературної освітньої галузі, розвитку читацької та комунікативної компетентностей молодших школярів (платформи Prometheus, EdEra, Coursera та ін.);
- ✓ участі у вебінарах, тренінгах, семінарах, майстер-класах, які спрямовані на розвиток професійної компетентності та фахової майстерності у сфері мовної освіти;
- ✓ навчання на сертифікованих освітніх програмах що організовані Освіторією з питань упровадження компетентнісного, інтегративного та діяльнісного підходів у навчанні мови молодших школярів;
- ✓ участі у конференціях, проектах, стажуваннях з проблем цифрової грамотності, мовної та мовленнєвої освіти в умовах суспільних трансформацій.

Умови зарахування:

- ✓ Проблематика заходів, у яких бере участь студент як підвищення кваліфікації/навчання має відповідати змісту/тематичі й результатам навчання, визначеним робочою програмою навчальної дисципліни;
- ✓ наявність підтверджуючого документа (сертифікат, свідоцтво. програма);
- ✓ наявність практичної складової у результатах навчання (портфоліо виконаного завдання, практичні розробки, дидактичний матеріал);

- ✓ обсяг начального навантаження має становити не менше 15 академічних годин (0,5 кредита)

Підтвердженням результатів неформальної/інформальної освіти можуть бути:

- ✓ сертифікати, що містять інформацію про зміст освітньої програми, її обсяг у годинах/кредитах ЄКТС та результати оцінювання здобувача;
- ✓ довідки, свідоцтва або сертифікати про участь у заходах професійного розвитку (EdCamp, Prometheus, EdEra, Coursera, UNICEF, Освіторія тощо), присвячених методиці навчання української мови, розвитку мовленнєвої та комунікативної компетентностей, навчанню грамоти, читанню, письму, роботі з текстом, формувальному оцінюванню та сучасним освітнім технологіям;
- ✓ портфоліо практичних напрацювань, що засвідчує набуття професійних умінь у галузі навчання української мови в початковій школі: розробки уроків і фрагментів уроків, дидактичні матеріали, мовні та мовленнєві вправи, завдання для розвитку читацької компетентності, матеріали для роботи з текстом, засоби формувального оцінювання, цифрові освітні ресурси тощо;

Приклади можливих зарахованих результатів:

- ✓ Сертифікат онлайн-курсу «Українська за 27 уроків» (Prometheus, 30 один);
- ✓ Сертифікат онлайн-курсу 4К навички: від теорії до практики на кожному уроці» (Освіторія UNICEF)
- ✓ Сертифікат учасника EdCamp на тему: «Сила рівності: навчання експертного кола предметних (галузових) експертних комісій та експертних груп УІРО з антидискримінаційної експертизи освітнього контенту в контексті нових норм підручникотворення, реформи НУШ і викликів війни»;
- ✓ портфоліо власних досягнень (практичних завдань, опис досвіду).

Обмеження:

- ✓ не зараховуються заходи, які не відповідають тематиці даної дисципліни;
- ✓ не мають документального підтвердження;
- ✓ не дотримано вимог щодо політики неформальної/інформальної освіти в університеті.

Рекомендована література

Основна

1. Білявська Т.М. (2020). Методика навчання української мови: практикум. Миколаїв : СПД Румянцева, 180 с.
2. Большакова І. О. (2025). Українська мова та читання: підручник для 2 класу закладів загальної середньої освіти (у 2 частинах). Ч.1. Харків : Ранок, 130 с.
3. Большакова І. О., Хворостяний І. О. Українська мова та читання: підручник для 4 класу закладів загальної середньої освіти (у 2 частинах). Харків : Ранок, 2020. 128 с.
4. Вашуленко М. С., Вашуленко О. (2025). Українська мова. Буквар: у 2 частинах. Ч.1: підруч. для 1 кл. закладів загальної середньої освіти. К.: Видавничий дім «Освіта», 111 с.
5. Вашуленко М. С. (2019), Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу «Українська мова» у 1-2 класах закладах загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу : навч.-метод. посібник. Київ: видавничий дім «Освіта», 192 с.
6. Вашуленко М. С. (2019). Українська мова і мовлення у початковій школі: методичний посібник. К.: Освіта, 400 с.
7. Вашуленко М. С., Васильківська Н. А., Дубовик С. Г. (2020). Українська мова та читання : підручник для 3 класу ЗЗСО (у 2 ч.). Київ : Видавничий дім «Освіта», 160 с.

8. Вашуленко М. С., Васильківська Н. А., Дубовик С. Г. (2021). Українська мова та читання : підручник для 4 класу ЗЗСО (у 2 ч.). Київ : Видавничий дім «Освіта», 168 с.
9. Вашуленко М. С., Дубовик С. Г. (2025). Українська мова та читання : підручник для 2 класу ЗЗСО (у 2 ч.). Київ : Видавничий дім «Освіта», 144 с.
10. Вітюк В. В. (2020). Наукові основи формування правописної компетентності майбутніх учителів Нової української школи: монографія. Київ : Інтерсервіс, 424 с.
11. Методика навчання української мови в початковій школі: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / За наук.ред. М.С.Вашуленка. К.: Літера ЛТД, 2012, 364 с.
12. Навчання письма у сучасній початковій школі : Навчальний посібник для вчителів початкових класів, викладачів і студентів вищих навчальних закладів I–IV рівнів акредитації / Н. М. Боднар, О. Ю. Прищепа, В. А. Трунова, І. В. Цєпова, М. І. Чабайовська. За ред. В. А. Трунової. Харків : Вид-во «Ранок», 2017. 464 с.
13. Наказ МОН України від 02.08.2024 р. № 1093 «Про затвердження рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання» URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhenniarekomendatsii-shchodo-otsiniuvannia-rezultativ-navchannia>
14. Нова українська школа: порадник для вчителя / за заг. ред. Н. М. Бібік. Київ: Літера ЛТД, 2018. 160 с.
15. Оновлений Державний стандарт початкової освіти. <https://mon.gov.ua/news/onovleno-derzhavnyi-standart-pochatkovoi-osvity-rozpochato-hromadske-obhovorennia>
16. Організація освітнього процесу в початковій школі: Методичні рекомендації. Орієнтовні календарно-тематичні плани. 3 клас. Харків: Вид.-во «Ранок», 2020. 144 с.
17. Пономарьова К. І. (2020). Формування комунікативної компетентності молодших школярів у процесі навчання української мови : методичний посібник. Київ : КОНВІ ПРИНТ, 88 с.
18. Пономарьова К. (2023). Українська мова. Буквар: підручник для учнів 1 класу закладів загальної середньої освіти (у 6 частинах). Київ : УОВЦ «Оріон», 79 с.
19. Пономарьова К.І., Гайова Л.А. (2023). Українська мова та читання: підручник для учнів 3 класу ЗЗСО (у 2 частинах). Київ : УОВЦ «Оріон», 160 с.
20. Практикум з методики навчання української мови в загальноосвітніх закладах :модульний курс : посібник для студентів / Кол. авторів за ред. М. І. Пентиліук. Київ : Ленвіт, 2011. 366 с.
21. Прищепа О. Ю. (2020). Формування і розвиток навичок письма молодших школярів на засадах диференційованого підходу : методичний посібник. Київ : КОНВІ ПРИНТ, 72 с.
22. Романюк С. (2022), Сучасні засади навчання української мови в школах з навчанням мовами національних меншин. *Науковий журнал «Acta paedagogica volynienses»*, Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки, Видавничий дім «Гельветика», Випуск 2, С.143-152.
23. Романюк С., Костащук О. (2022). Методика навчання мовно-літературної освітньої галузі: українська мова навч.-мет.посібник – Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 172 с.
24. Романюк С., Піц І. (2014). Практикум з методики навчання української мови (навчання грамоти). Чернівці-Вижниця : Черемош, 210 с.
25. Романюк С.З., Котик Т.М. (2021). Актуальні проблеми вивчення предметів мовнолітературної освітньої галузі в початковій школі: навчально.-методичний посібник для студентів спеціальності «Початкова освіта». Чернівці-Івано-Франківськ, 296 с.
26. Романюк С.З., Яворська С.Т. (2022). Формування орфографічних знань і вмінь учнів у процесі виконання розумових дій. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету* Вип. 3, С.81-89.

27. Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти під керівництвом Р.Б.Шияна. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli>
28. Типова освітня програма початкової освіти цикл І (1-2 класи)/ під керівництвом Р.Б.Шияна. – Режим доступу: <http://nus.org.ua/news/opublikuvaly-typovi-osvitni-programy-dlya-1-2-klasiv-nush-dokumenty>.
29. Типові освітні програми для ЗЗСО 1-2, 3-4 клас під керівництвом О.Я Савченко та Р.Шияна. Ранок, 2020. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli>
30. Ткачук В., Грибчук Л. (2020). Післябукварик: читаємо, пишемо, розвиваємо мовлення. В.-во: Підручники і посібники, 112 с.
31. Цепова І. В. (2009). Навчаємо письма ліворуких дітей. Х.: Вид-во «Ранок», 128 с.
32. Чабайовська М., Кожушко С. (2020). Українська мова та читання : підручник для 3 класу закладів загальної середньої освіти (у 2 ч.). Ч. 2 Тернопіль : Астон, 160 с.
33. Чабайовська М., Омельченко Н., Синільник В. (2020). Українська мова та читання: підручник для 3 класу закладів загальної середньої освіти (у 2 ч.). Ч. 1. Тернопіль : Астон, 160 с.

Допоміжна

1. Romanyuk, S., Vasylyk, M., Kostashchuk, O., Maftyn, L., & Predyk, A. (2025). *The impact of STEM approaches on the development of hard skills in primary school*. EDaPECI Journal - Distance Education and Communicational and Intercultural Educational Practices, 25(2), 218–232. <https://doi.org/10.29276/redapeci.2025.25.222563.218-232>
2. Бадзюк О. Розвиток мовлення. Написання докладного переказу. II цикл навчання (3-4 класи) *Початкова школа*, 2020. № 5-6. С.6-8.
3. Вашуленко М., Дубовик С. (2020). Формування в учнів початкових класів дослідницьких умінь на матеріалі програмового курсу української мови *Початкова школа*., № 4. С.18-23.
4. Вітюк В. В. (2021). Правописне портфоліо як індикатор індивідуальної траєкторії формування та вдосконалення правописної компетентності майбутніх учителів Нової української школи. *Acta paedagogica volyniensis*. Вип. 3. С. 49–57.
5. Дубовик С. (2020). Культура професійного монологічного мовлення сучасного вчителя початкової школи.. № 5-6. С.1-4.
6. Кравцова Н. М., Придаток О. Д., Романова В. М. (2020). Українська мова : посібн. для 4 класу закладів загальної середньої освіти (у 4 частинах). Тернопіль : Підручники і посібники, 32 с.
7. Кравцова Н. М., Придаток О. Д., Романова В. М. (2020). Українська мова : діагностичні роботи. 4 клас. Тернопіль : Підручники і посібники, 48 с.
8. Кузнецова С. (2020) Комбінований урок-подорож з української мови та мистецтва в 3 класі. *Початкова школа*.. №5-6. С.5-6.
9. Лякішева А. В., Вітюк В. В., Кашуб'як І. О. (2022). Кейсбук методів і прийомів критичного мислення в початковій школі. Луцьк : ФОП Іванюк В. П., 116 с.
10. Організація освітнього процесу в початковій школі: Методичні рекомендації. Орієнтовні календарно-тематичні плани. 3 клас. Харків: Вид.-во «Ранок», 2020. 144 с.
11. Орфографічний словник-мінімум: навчальне видання для учителів початкової школи та студентів педагогічних університетів, коледжів / В. В. Вітюк. Луцьк : АКВА ПРИНТ, 2020. 133 с.
12. Петрук О. (2021). Версифікація як засіб розвитку мовленнєвих здібностей учнів. Вісник Польсько-української науково-дослідної лабораторії дидактики імені Я. А. Коменського. Вип. 2(22): *Сучасні проблеми обдарованості особистості*: матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Умань, 20–21 трав. 2021 р.) / МОН України, НАПН України, Ін-т педагогіки [та ін.]; [редкол.: Осадченко І. (голов. ред. та відп. за вип.), Демченко І., Івлєва Н. [та ін.]. Умань: Візаві, С.103-106.

13. Петрук О. (2021). Діалогічне мовлення як складова комунікативної компетентності учнів. *Навчання української мови та мов національних меншин учнів закладів загальної середньої освіти в контексті компетентнісного підходу* : збірник тез Всеукраїнської наукової конференції, Київ, 21 квітня 2021 р. / за наук. ред. д. пед. наук Н. І. Богданець-Білокаленко (електронне видання). Київ : Педагогічна думка, С.21.
14. Петрук О.М.. (2021). Підручник української мови як засіб формування стратегій мовленнєвого спілкування. *Проблеми сучасного підручника* : зб. наук. праць / [ред. кол.; голов. ред. — О.М.Топузов]. К.: Педагогічна думка, Вип. 26. С.165-175.
15. Помирча С., Бурова Е. (2025). Педагогічні умови формування мотивації учіння учнів початкової школи на уроках мовно-літературної освітньої галузі засобами мобільних технологій. Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти. ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет». № 23, С.87-95.
16. Пономарьова К. І. (2021). Картки-тренажери з української мови «Пишу без помилок» : Навчальний посібник для учнів 4 класу закладів загальної середньої освіти. Київ : УОВЦ «Оріон», 64 с.
17. Романюк С. (2025). Компетентнісний підхід до розвитку усного мовлення молодших школярів у період навчання грамоти *Сучасні технології початкової освіти: реалії та перспективи. Збірник наукових праць. Випуск 12. Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, педагогічний факультет, кафедра теорії та методик початкової освіти; редакційна колегія: Бахмат Н.В., Гудима Н.В., Мелекесцева Н.В. Кам'янець-Подільський : Видавець Ковальчук О.В., с. 121-126.*
18. Романюк С., Предик А., Костащук О. Джерельна база досліджень українських науковців про технології реалізації мовно-літературної освітньої галузі у школах з мовами навчання нацменшин. *Acta Paedagogica Volyniensis*. 2026. № 1. С. 196–204.
19. Товканець Г. (2025). Формування безпечного психологічного середовища на уроках мовно-літературної освітньої галузі у початковій школі. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота. № 56. С. 245–249.
20. Чабайовська М., Кожушко С. (2021). Українська мова та читання. Зошит з розвитку мовлення для 4 класу закладів загальної середньої освіти. Тернопіль : Астон, 68 с.
21. Чабайовська М., Омельченко Н. (2021). Українська мова та читання. Зошит для діагностичних робіт. 4 клас : навч. посібн. для учнів. Тернопіль : Астон, 36 с.
22. Чабайовська М., Омельченко Н., Кожушко С. (2021). Українська мова та читання. Робочий зошит для 4 класу закладів загальної середньої освіти (у 2 ч.). Тернопіль : Астон, 80 с.
23. Шевчук Л. В. (2021). Діагностичні картки з української мови. 3 клас : навчальний посібник. Київ : Літера ЛТД, 64 с.

Інформаційні ресурси

1. EdEra — студія онлайн-освіти. URL : <https://ed-era.com/>.
2. Всеосвіта. Спільнота активних освітян : веб-сайт. URL : <https://vseosvita.ua>
3. Електронні версії підручників для 1–4 класів. URL : <https://lib.imzo.gov.ua/yelektronn-vers-pdruchnikv/>.
4. Журнал «Учитель початкової школи» URL: <https://upsh.com.ua/e-UPSh>.
5. На урок. Освітній проєкт : веб-сайт. URL : <https://naurok.com.ua>.
6. Навчальний застосунок «Вивчаю – не чекаю». URL: <http://surl.li/opjsvw>.
7. Навчальні програми для 1-4 класів. URL: <http://surl.li/oevsik>.
8. Нова українська школа. URL: <http://nus.org.ua/>.
9. Нова українська школа: поради для вчителя /за заг. ред Бібік Н. М. К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. — 206 с. URL: <http://surl.li/aekfyv>.
10. Офіційний сайт МОН України. URL: <http://www.mon.gov.ua/ua/>
11. Розумники. Все для навчання від А до Я. Освітній портал. URL: <http://www.rozumniki.ua/>.

Політика щодо академічної доброчесності

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні освітнього компонента регламентовано чинними документами ЧНУ:

- ✓ «Кодекс академічної доброчесності та етики Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича»
<https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/kodeks-akademichnoi-dobrochesnosti-ta-etyky-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu-imeni-yuriia-fedkovycha/>
- ✓ «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича»
<https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polozhennia-pro-vyavlennia-ta-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu-u-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yuriia-fedkovycha/>
- ✓ «Політика використання штучного інтелекту в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича»
<https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polityka-vykorystannia-shtuchnoho-intelektu-v-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yuriia-fedkovycha-zi-zminamy-zatverdzhennyi-vchenoiu-radoiu-chnu-imeni-yuriia-fedkovycha/>

Використання здобувачами освіти інструментів штучного інтелекту (ШІ) під час виконання навчальних завдань:

- ✓ допускається за умови дотримання принципів академічної доброчесності (здобувач освіти несе відповідальність за зміст, достовірність і результати поданої роботи, а у разі використання ШІ зобов'язаний зазначити факт і спосіб його застосування);
- ✓ не допускається використання ШІ як заміни самостійного виконання завдань або з метою порушення вимог академічної доброчесності;
- ✓ додаткові обмеження чи вимоги щодо використання ШІ *можуть визначатися* викладачем в освітньому процесі для конкретних видів навчальної діяльності відповідно до особливостей дисципліни.

Крім того, дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання; посилання на джерела інформації під час виконання мультимедійних презентацій, виконання проєктів, написання тез, виступів тощо;
- надання достовірної інформації про результати власної освітньої (наукової, методичної) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Списування під час контрольних та самостійних робіт, іспиту заборонені (зокрема, з використанням мобільних пристроїв).

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження результатів навчання (сертифікат). Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як

освітньому компоненту так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, які передбачені програмою навчальної дисципліни.